Богдан Михайлович Тимків

Методичні засади підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до науково-дослідної діяльності

УДК 378:37.011.3-051:73/76
DOI https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-3.14

Богдан Михайлович Тимків
доктор філософії, професор,
завідувач кафедри методики
викладання образотворчого
і декоративно-прикладного мистецтва
та дизайну
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника
ORCID: 0000-0002-3892-6015

Дата першого надходження статті
до видання: 14.08.2026
Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 16.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті:
09.11.2026

У статті теоретично обґрунтовано та розкрито методичні засади підготовки здобувачів вищої освіти художньо-педагогічного профілю до науково-дослідної діяльності. Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком сучасної мистецької освіти та потребою формування у майбутніх педагогів-художників готовності до поєднання науково-теоретичного аналізу з практичною творчою діяльністю. На основі аналізу наукових праць у галузі педагогіки мистецтва виокремлено три концептуальні напрями діяльності майбутнього вчителя-художника, що мають відображатися у змісті його методологічної підготовки: рефлексивно-естетичний, культуротворчий та художньо-технологічний.

Визначено специфіку методологічного інструментарію педагога-художника, яка полягає в інтеграції класичних педагогічних (спостереження, анкетування, експеримент), конкретно-наукових методів мистецтвознавства (історико-стилістичний, іконографічний, формальний аналіз) та сучасних арт-технологій. Охарактеризовано змістове наповнення процесу навчання, спрямоване на опанування студентами основ науково-дослідної та дослідно-аналітичної діяльності для самостійного проєктування освітнього процесу й написання курсових та кваліфікаційних робіт.

Обґрунтовано та впроваджено чотирирівневу систему практичних завдань для здобувачів вищої освіти (репродуктивний, частково пошуковий, дослідницький та творчий рівні), яка забезпечує поетапний розвиток дослідницької компетентності через синтез наукового та художньо-образного мислення. Наведено конкретні приклади завдань для кожного рівня, адаптованих до специфіки мистецько-педагогічної освіти (діагностика художнього розвитку учнів, аналіз підручників, розробка авторських арт-педагогічних проєктів). Доведено, що успішність наукового дослідження безпосередньо залежить від інтеграції системного, діяльнісного, культурологічного та арт-педагогічного підходів у процесі формування дослідницької культури майбутніх фахівців.

Ключові слова: *вища мистецько-педагогічна освіта, науково-дослідна діяльність, вчитель образотворчого мистецтва, мистецтвознавчий аналіз, дослідницькі завдання, художньо-естетичний розвиток, методологічна культура, методичні засади.*

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси в системі вищої освіти України, зумовлені інтеграцією у європейський освітній простір, висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів. Сучасна школа потребує вчителя образотворчого мистецтва, який є не лише ретранслятором готових знань чи митцем-виконавцем, а й творчою особистістю, здатною до саморозвитку, критичного мислення та інноваційної діяльності. Важливою складовою формування такої компетентності є науково-дослідна діяльність студентів під час навчання у закладі вищої освіти.

Науково-дослідна робота майбутніх учителів образотворчого мистецтва має специфічний характер. Вона поєднує в собі класичний науковий пошук (педагогічний, мистецтвознавчий, психологічний) та художньо-творчу практику. Проте в реальності спостерігається певне відокремлення теоретичної підготовки студентів від їхньої практичної творчої діяльності. Традиційні підходи часто орієнтовані на репродуктивне засвоєння знань, що не забезпечує належної мотивації студентів до наукового пошуку в галузі мистецької освіти.

Крім того, існує суперечність між об'єктивною потребою суспільства у вчителях мистецьких дисциплін із високим рівнем дослідницької культури та недостатнім методичним забезпеченням процесу їхньої підготовки в умовах ЗВО. Виникає гостра потреба в обґрунтуванні цілісних методичних засад, які б гармонійно поєднували наукову теорію, методику викладання та художньо-практичний досвід фахівців.

Для майбутнього педагога-художника важливими стають уміння організувати науково-дослідну діяльність, поєднувати теоретичний аналіз із мистецькою творчою практикою та ефективно використовувати відомі наукові напрацювання в галузі педагогіки мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагоме значення для дослідження цієї проблеми мають розвідки науковців щодо формування науково-дослідницьких умінь і художньо-естетичних компетентностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва (О. Рудницька, Г. Сотська, О. Шевнюк). Проблеми професійної підготовки здобувачів вищої освіти мистецьких та педагогічних галузей висвітлено у працях сучасних дослідників художньої освіти (М. Пічкур, Л. Оршанський, Б. Тимків). Окремі роботи представляють проблему формування дослідницької компетентності здобувачів

вищої освіти у процесі виконання курсових та кваліфікаційних робіт мистецько-педагогічного спрямування.

Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва та формування їхньої дослідницької культури опираються на фундаментальні праці в галузі художньої освіти, педагогіки мистецтва та методології наукового пошуку. Вагоме значення для нашого дослідження мають концептуальні праці О. Рудницької, яка обґрунтувала інтегративний характер педагогіки мистецтва та наголошувала на важливості зв'язку наукового мислення з художньо-образним сприйняттям світу (Педагогіка: загальна та мистецька, 2005). Рудницької, яка обґрунтувала інтегративний характер педагогіки мистецтва та наголошувала на важливості зв'язку наукового мислення з художньо-образним сприйняттям світу (Педагогіка: загальна та мистецька, 2005). Питання модернізації вищої мистецько-педагогічної освіти та формування етнокультурної ідентичності майбутніх педагогів-художників детально висвітлено у роботах Г. Сотської та О. Шевнюк.

Проблематика підготовки здобувачів вищої освіти здатних до самостійного наукового пошуку в галузі культури і мистецтва, відображена у наукових розвідках Н. Бєлявіної, яка акцентує увагу на специфіці викладання фахових мистецьких дисциплін на методологічному рівні (Методика та методологія викладання фахових мистецьких дисциплін, 2021). Дослідження М. Пічкура та О. Тарасенко присвячені вдосконаленню професійної мистецько-педагогічної та творчої підготовки вчителів образотворчого мистецтва, де науково-дослідна діяльність розглядається як невіддільний компонент їхньої художньо-виконавської майстерності.

У контексті розробки змісту освітніх компонент з наукових досліджень, важливими є праці вчених, що визначають специфіку експериментальної роботи в закладах художньо-педагогічної освіти. Зокрема, О. Отич, зазначає, що розвиток індивідуальності майбутнього педагога в процесі науково-дослідної роботи повинен передбачати залучення його до таких форм експерименту, де інтегруються логіко-дискурсивне (наукове) та емоційно-образне (мистецьке) сприйняття дійсності (Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспекти, 2008).

Як бачимо, науковий пошук майбутніх вчителів образотворчого мистецтва має унікальний характер, оскільки поєднує класичні педагогічні методи (експеримент, спостереження, анкетування) зі специфічними арт-технологіями та мистецтвознавчим аналізом продуктів дитячої та мистецької професійної творчості. Ми суголосні з думкою авторів посібника «Основи наукових досліджень» для студентів факультету культури і мистецтв Львівського національного університету ім. І.Франка, що «навчальна функція такого курсу не повинна стати засобом обмеження для творчої фантазії та ініціативи, швидше навпаки - творчу енергію і здатність до образотворення треба залучити до того, аби сформувати у студента особливе науково-мистецьке чи науково-культурне бачення (Основи наукових досліджень, 2020).

Водночас, попри наявність ґрунтовних праць, особливості викладання освітніх компонентів з наукових досліджень для здобувачів вищої освіти з образотворчого мистецтва не завжди враховуються сучасні вимоги до виконання курсових і кваліфікаційних робіт та специфіки поєднання теорії й художньої практики. що потребує додаткового цілісного осмислення.

Мета дослідження – розкрити особливості методичних засад підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до науково-дослідної діяльності.

Цілепокладання у методиці підготовки вчителів образотворчого мистецтва спрямоване на інтеграцію теоретичної бази з практично-творчою діяльністю, формуючи цілісну методологічну культуру педагога. Воно передбачає розвиток дослідницьких навичок для перетворення наукової діяльності на інструмент професійного саморозвитку, що долає розрив між мисленням митця та науковця.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс взаємопов'язаних наукових підходів, що дозволяють цілісно розглянути процес підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до науково-дослідної діяльності: системний підхід (забезпечує розгляд досліджуваної підготовки як цілісної педагогічної системи з визначенням її структурних компонентів, етапів та взаємозв'язків); діяльнісний підхід спрямований на безпосереднє залучення студентів до активної науково-пошукової та дослідно-аналітичної роботи, де теорія інтегрується з практикою; культурологічний підхід (дозволяє формувати методологічну культуру майбутнього педагога в контексті сучасного світового та національного мистецького простору); арт-педагогічний підхід зумовлює специфіку дослідження, інтегруючи наукове пізнання з художньо-образним мисленням та творчим самовираженням майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Для досягнення мети дослідження використано комплекс теоретичних методів: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури (для виокремлення концептуальних напрямів діяльності); метод педагогічного моделювання та проєктування (для розробки й обґрунтування чотирирівневої системи практичних дослідницьких завдань); а також метод включеного спостереження за освітнім процесом ЗВО.

Результати та обговорення. Головним результатом дослідження є розробка та теоретичне обґрунтування методичних засад підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до науково-дослідної діяльності, що базуються на інтеграції наукового та художньо-образного мислення.

У процесі обговорення було детально проаналізовано концептуальні напрями діяльності учителя образотворчого мистецтва (рефлексивно-естетичний, культуротворчий та художньо-технологічний). На відміну від традиційних підходів у загальній педагогіці, де наукова робота студентів часто відірвана від їхнього фаху, запропоновані засади доводять, що специфіка методологічної культури вчителя образотворчого мистецтва вимагає обов'язкового синтезу класичних педагогічних методів із конкретно-науковими методами мистецтвознавства та арт-технологіями. Можливості арт-технологій в освітньому процесі значні, оскільки обумовлені їх «детермінантами і орієнтовані на активізацію творчих проявів особистості, реалізацію її пізнавально-інформаційних потреб в інтелектуальній і емоційно-вольовій сферах (Ефективність використання засобу арт-педагогіки в закладах вищої освіти, 2019).

Важливим елементом дискусії стало обґрунтування чотирирівневої системи практичних завдань (від репродуктивного до творчого). Порівняльний аналіз із наявними робочими програмами засвідчив, що поетапне ускладнення дослідницьких завдань (від аналізу підручників до проєктування авторських арт-педагогічних проєктів) дозволяє подолати психологічний бар'єр студентів-митців перед теоретичною роботою. Спільне обговорення проблеми в академічній спільноті підтверджує, що саме інтеграція системного, діяльнісного, культурологічного та арт-педагогічного підходів забезпечує цілісне формування дослідницької компетентності, готуючи майбутнього фахівця до самостійного проектування інноваційного освітнього середовища.

Сьогодні актуальною є потреба у висококваліфікованих педагогах-художниках, які мають ґрунтовну теоретичну та творчу підготовку, здатні до самостійної наукової діяльності. Ці фахівці повинні не лише добре орієнтуватися в нових методах педагогічних та мистецтвознавчих розробок, а й уміти впроваджувати їх результати у власну педагогічну та творчу діяльність.

Одним із нагальних завдань є методична підтримка здобувачів вищої освіти у їх наукових дослідженнях, яка передбачає допомогу студенту в визначенні методологічних підходів до науково-дослідної діяльності у сфері художньо-педагогічної освіти. Специфіка дослідження в галузі образотворчого мистецтва вимагає інтеграції педагогічного та естетико-мистецтвознавчого знання. Коректний вибір підходів до організації досліджень дозволяє виокремити три концептуальні напрями діяльності майбутнього вчителя-художника:

1. **Рефлексивно-естетичний** – орієнтований на розвиток художнього сприйняття, образного мислення та творчого потенціалу учнів;

2. **Культуротворчий** – спрямований на залучення особистості до національної та світової художньої спадщини, формування етнокультурної ідентичності;

3. **Художньо-технологічний** – пов'язаний із безпосереднім засвоєнням і трансформацією практичних умінь у різних видах образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

Саме навчання на освітньо-професійній програмі «Середня освіта (Образотворче мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та на освітньо-професійній програмі «Середня освіта (Образотворче мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти допомагає здобувачам оволодіти основними принципами проведення наукового пошуку в художньо-педагогічній сфері діяльності. Методологічна культура майбутнього вчителя образотворчого мистецтва знаходить відображення в таких процесах, як: усвідомленому виборі та реалізації методів педагогічного, мистецтвознавчого та емпіричного дослідження; аналізі та визначенні сутності досліджуваних художньо-естетичних явищ, процесів художнього розвитку учнів із позиції сучасних підходів; розробленні та реалізації інноваційних продуктів художньо-педагогічної освіти у формі авторських методик, навчальних програм, моделей мистецьких занять, методичних рекомендацій; інтерпретації отриманих даних, поєднанні теоретичних висновків із практичними художньо-творчими результатами.

Під час навчання здобувачі вищої освіти проводять пошук, накопичення й обробку педагогічної та мистецтвознавчої інформації, а також організовують дослідно-експериментальну роботу на базі закладів освіти.

Основна мета для здобувачів вищої освіти - опанувати основи науково-дослідної та дослідно-аналітичної діяльності в галузі образотворчого мистецтва й художньої педагогіки для самостійного проєктування освітнього процесу та написання курсових і кваліфікаційних робіт. Основні завдання відображають специфіку підготовки здобувачів художньо-педагогічної освіти і передбачають:

– вивчення особливостей науково-педагогічних та мистецтвознавчих досліджень у галузі педагогіки мистецтва;

– опанування методів планування, організації та моделювання процесу художнього навчання і виховання;

– визначення ролі художньо-педагогічного експерименту, апробації та впровадження результатів дослідження в практику;

– засвоєння вимог до оформлення наукового апарату та методики підготовки курсових і кваліфікаційних робіт.

У процесі організації практичних занять та самостійної роботи здобувачів нами було адаптовано систему диференціації навчальних завдань за рівнями пізнавальної та науково-дослідної діяльності, що спирається на сучасні підходи професійної художньо-педагогічної дидактики, розроблені О. Шевнюк (Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах, 2017) та на використанні «особистісно-орієнтованих інтерактивних технологій навчання (технології проблемного навчання, технології дебатів, кейс-технології тощо), що сприяє залученню майбутніх учителів образотворчого мистецтва до різноманітних форм творчої художньо-педагогічної діяльності, завдяки чому проявляється їхня активність, як універсальний «інструмент» самореалізації художньо-творчого потенціалу…» (Методологічні аспекти підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, 2019).

Відповідно до цього виокремлено чотири послідовні рівні завдань: репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький та творчий:

1. Репродуктивний рівень – передбачає відтворення студентами теоретичного матеріалу щодо методології науки, термінологічного апарату;

2. Частково пошуковий характер – вимагає застосування дослідницьких навичок для збору та аналізу мистецтвознавчої чи методичної інформації;

3. Дослідницькі завдання - передбачають самостійне застосування методів (наприклад, педагогічного спостереження, аналізу дитячих малюнків) для вирішення конкретного професійного завдання;

4. Творчі завдання - демонструють синтез наукового та художньо-образного мислення, здатність до створення нестандартних методичних чи творчих проєктів.

На технологічному рівні методології важливе значення мають методи, на які спирається здобувач вищої освіти. Окрім загальнотеоретичних методів (аналіз, синтез, порівняння, моделювання), у дослідженнях широко застосовуються специфічні методи: група герменевтико-семіотичних методів (семіотичний – розшифрування смислів і значень знаків і символів мистецьких творів; контекстний; інтерпретаційний; група методів мистецької компаративістики (порівняльно-історичний, аналітико-феноменологічний, структурно-функціональний) (Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва, 2023); педагогічні методи (цілеспрямоване спостереження за процесом художньої творчості учнів, аналіз продуктів творчої діяльності - образотворчих малюнків, творів декоративно-ужиткового мистецтва та скульптури, а також анкетування, інтерв'ювання вчителів та учнів) й математичні методи обробки результатів експерименту.

У таблиці 1 наведено приклади практичних завдань з наукових досліджень, розроблених спеціально для здобувачів вищої освіти художньо-педагогічного профілю.

Узагальнюючи дані таблиці 1, зазначимо, що запропоновані завдання забезпечують комплексну трансформацію позиції студента - від пасивного споживача інформації на репродуктивному рівні до активного дослідника-новатора на творчому етапі. Кожен рівень виступає необхідним складником цілісної системи, що гарантує поетапне підвищення дослідницької культури майбутніх фахівців. Особливе значення мають завдання дослідницького та творчого спрямування, оскільки вони безпосередньо моделюють майбутню професійну діяльність учителя-митця.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Викладання освітніх компонент

Таблиця 1

Приклади завдань для виконання майбутніми вчителями образотворчого мистецтва під час практичних занять із наукових досліджень

Рівень	Приклад завдання
Репродуктивний рівень	Наведіть визначення таких понять: методологія художньої освіти, мистецтвознавчий метод, педагогічний експеримент, художньо-естетичний розвиток.
Частково пошуковий рівень	Здійсніть порівняльний аналіз змісту та методів навчання образотворчого мистецтва у двох чинних шкільних підручниках (для 5–7 класів) за вибором.
Дослідницький рівень	Розробіть критерії, показники та інструментарій (діагностичну матрицю) для оцінювання рівня сформованості навичок живопису або композиційного мислення в учнів середньої школи. Обґрунтуйте вибір критеріїв з огляду на вікові особливості школярів (3-4 речення).
Творчий рівень	Перегляньте відеозапис відкритого уроку або майстер-класу відомого вчителя образотворчого мистецтва. Здійсніть комплексний аналіз цього заняття за такими показниками: 1) інноваційність художньо-педагогічних методів; 2) ефективність використання наочності та сучасних цифрових засобів та технологій навчання; 3) методи активізації творчої уяви учнів. Запропонуйте власну модифікацію цього уроку з використанням сучасних арт-технологій.

з наукових досліджень для майбутніх учителів образотворчого мистецтва має виражену інтегративну специфіку. На загальнонауковому рівні ефективними є такі підходи: системний та комплексний – для дослідження художньо-освітнього простору; діяльнісний – оскільки розвиток художніх навичок відбувається безпосередньо у практичній образотворчій діяльності; історичний та культурологічний – для вивчення генези мистецьких стилів та художніх традицій.

Успішність наукового дослідження майбутнього педагога-художника безпосередньо залежить від узгодженості обраних методологічних підходів із практичними методами аналізу художньої творчості. Запропонована у статті чотирирівнева система завдань (репродуктивний, частково пошуковий, дослідницький, творчий) дозволяє забезпечити формування високого рівня дослідницької компетентності магістрів, що сприятиме модернізації сучасної мистецької освіти.

Перспективи досліджень включають експериментальну перевірку запропонованої чотирирівневої системи завдань та розробку критеріїв оцінювання дослідницької компетентності магістрів образотворчого мистецтва. Подальший розвиток теми передбачає створення навчально-методичного забезпечення та дослідження інтеграції арт-педагогічних підходів із цифровими технологіями.

Інформація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бєлявіна, Н. (2021). *Методика та методологія викладання фахових мистецьких дисциплін: підручник*. НАКККіМ. URL: http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2467

2. Крохмальний, Р. (Ред.). (2020). Основи наукових досліджень (2-ге вид., перероб. і допов.). ЛНУ імені Івана Франка. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/04/OND_2020-1-1-8.pdf

3. Отич, О. (2008). Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспекти. Зелена Буковина. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/3123

4. Реброва, О. (2023). Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва (3-тє вид., перероб. і допов.). ПНПУ імені К. Д. Ушинського. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18469

5. Рудницька, О. (2005). Педагогіка: загальна та мистецька. Навчальна книга - Богдан.

6. Сотська, Г., & Кузьменко, Г. (2019). Методологічні аспекти підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2 (29), 17–21. DOI: https://doi.org/10.15587/2519-4984.2019.161529.

7. Шевнюк, О. (2017). Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. Освіта України.

8. Шульженко, О. (2019). Ефективність використання засобу арт-педагогіки в закладах вищої освіти. Молодий вчений, 8(72), 260–263. DOI: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-55.

REFERENCES

1. Bieliavina, N. (2021). Metodyka ta metodolohiia vykladannia fakhovykh mystetskykh dystsyplin: pidruchnyk [Methods and methodology of teaching professional art disciplines: textbook]. NAKKKiM. URL:http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2467

2. Krokhmalnyi, R. O. (Ed.). (2020). Osnovy naukovykh doslidzhen [Fundamentals of scientific research] (2nd ed., rev. and enl.). LNU imeni Ivana Franka. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/04/OND_2020-1-1-8.pdf

3. Otych, O. (2008). Mystetstvo u rozvytku indyvidualnosti pedahoho: istorychnyi i metodolohichnyi aspekty [Art in the development of a teacher's individuality: Historical and methodological aspects]. Zelena Bukovyna. URI:https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/3123

4. Rebrova, O. (2023). Metodolohiia i metody doslidzhen pedahohiky mystetstva [Methodology and research methods of art pedagogy] (3rd ed., rev. and enl.). PNPU imeni K. D. Ushynskoho. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18469

5. Rudnytska, O. (2005). Pedahohika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: General and artistic]. Navchalna knyha – Bohdan.

6. Sotska, H., & Kuzmenko, H. (2019). Metodolohichni aspekty pidhotovky maibutnikh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva [Methodological aspects of training future fine arts teachers]. ScienceRise: Pedagogical Education, 2(29), 17–21. DOI: https://doi.org/10.15587/2519-4984.2019.161529

7. Shevniuk, O. (2017). Metodyka navchannia obrazotvorchoho mystetstva u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Methodology of teaching fine arts in higher educational institutions]. Osvita Ukrainy.

8. Shulzhenko, O. (2019). Efektyvnist vykorystannia zasobu art-pedahohiky v zakladakh vyshchoi osvity [Efficiency of using art-pedagogic means in higher education staff]. Molodyi Vchenyi, 8(72), 260–263. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-55

Methodological foundations of training future fine arts teachers for research activities

Bohdan Mykhailovych Tymkiv
Doctor of Philosophy, Professor,
Head of the Department of Visual Arts, Decorative and Applied Arts, and Design Methods of Teaching Educational and Scientific
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
ORCID: 0000-0002-3892-6015

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

The article theoretically substantiates and reveals the methodological foundations of preparing higher education students of arts and pedagogical profile for research activities. The relevance of the study is driven by the rapid development of modern art education and the need to develop future artist-educators' readiness to combine scientific and theoretical analysis with practical creative activities. Based on the analysis of scholarly works in the field of art pedagogy, three conceptual directions of a future art teacher's activity are identified, which should be reflected in the content of their methodological training: reflexive-aesthetic, culture-creative, and artistic-technological.

The specificity of the artist-educator's methodological tools is determined, which consists in the integration of classical pedagogical methods (observation, questioning, experiment) with concrete scientific methods of art history (historical-stylistic, iconographic, formal analysis) and modern art technologies. The article characterizes the content of the learning process aimed at students' mastering the basics of research and analytical activities for the independent design of the educational process and writing term papers and qualification theses.

The author substantiates and implements a four-level system of practical tasks for higher education students (reproductive, partially exploratory, research, and creative levels), which ensures the gradual development of research competence through the synthesis of scientific and artistic-imaginative thinking. Specific examples of tasks for each level adapted to the specifics of art and pedagogical education are provided (diagnostics of students' artistic development, textbook analysis, development of original art-pedagogical projects). It is proven that the success of scientific research directly depends on the integration of systemic, activity-based, cultural, and art-pedagogical approaches in the process of forming the research culture of future specialists.

Keywords: *higher art and pedagogical education, research activity, artist-educator, art history analysis, research tasks, artistic and aesthetic development, methodological culture, methodological foundations.*